

Η γεωργία και όλοι οι κρίκοι της αγροδιατροφικής αλυσίδας έχουν στο DNA τους την προστασία του περιβάλλοντος

Με δεδομένα την καλλιεργητική διαδικασία, καθώς και τον στόχο της παραγωγής αγροτικών προϊόντων υψηλής διατροφικής αξίας, η υγεία των εδαφών και η ισορροπία των αγροτικών οικοσυστημάτων αποτελεί προτεραιότητα για τη βιώσιμη και αειφορική ανάπτυξη της γεωργίας.

Ο στόχος για την αύξηση της αποδοτικότητας της λίπανσης είχε τεθεί από τη βιομηχανία λιπασμάτων πριν από τη Στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο», πάντα με γνώμονα την αύξηση της αξίας της παραγωγής με ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά, και κατά συνέπεια την ενίσχυση του αγρότη.

Χαρτογραφώντας την αγορά των λιπασμάτων παρατηρείται μεγάλη κινητικότητα στις εταιρίες παραγωγής και εμπορίας λιπασμάτων.

**Ρουσσέας Δημήτρης,
Πρόεδρος ΣΠΕΛ**

Η τεχνολογία, η καινοτομία, τα ψηφιακά εργαλεία και οι ολιστικές λύσεις βρίσκονται στο επίκεντρο!

Ειδικότερα, αναπτύσσονται ολοκληρωμένες λύσεις θρέψης -διαχείρισης των θρεπτικών στοιχείων, από τη σορά μέχρι τη συγκομιδή των αγροτικών προϊόντων, με την εφαρμογή των αρχών της ορθολογικής λίπανσης.

Παράλληλα στις καλλιεργητικές πρακτικές υιοθετούνται προϊόντα λίπανσης που ενσωματώνουν τεχνολογίες για τον έλεγχο και τη διαχείριση του αζώτου. Συγκεκριμένα, προϊόντα λίπανσης με αναστολείς και λιπάσματα βραδείας αποδέσμευσης ελέγχουν τη διαθεσιμότητα του αζώτου και ελαχιστοποιούν τις απώλειες του στο περιβάλλον.

Το τελευταίο διάστημα, στις κλασικές λύσεις λίπανσης των καλλιεργειών, προστίθεται δυναμικά η ανάπτυξη και η χρήση προϊόντων με βιοδιεγερτικές ουσίες.

Εκτιμάται ότι οι βιοδιεγέρτες αποτελούν μια κατηγορία προϊόντων θρέψης που αναμένεται να συνεξελιχθούν μαζί με τα ανόργανα και οργανικά λιπάσματα, για τη διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου προγράμματος ενίσχυσης της θρέψης, της ευρωστίας των καλλιεργούμενων φυτών, την αειφορία των αγροτικών οικοσυστημάτων.

Μέσα λοιπόν σε αυτό το πλαίσιο, είναι γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια ο κλάδος των λιπασμάτων μετασχηματίζεται έντονα και προσανατολίζεται τόσο στην προστασία του περιβάλλοντος, όσο και στη διασφάλιση της ποσότητας και της ποιότητας της παραγωγής.

**Σακελλαρίου Εμμανουήλ,
Αντιπρόεδρος ΣΠΕΛ**

**Βασικός στόχος των
ευρωπαϊκών πολιτικών
να τεθεί η διατήρηση της
αγροτικής παραγωγής**

Όλοι εμείς που ασχολούμαστε με την θρέψη όλα αυτά τα χρόνια δεν θα μπορούσαμε να μην επισημάνουμε ξανά και ξανά ότι το λίπασμα αποτελεί “Την τροφή της τροφής μας” και την πηγή της ζωής μας, γνωρίζοντας ότι χωρίς την ύπαρξη του δεν θα μπορούσε να υπάρξει τροφή για όλον το πλανήτη.

Με το πέρασμα των χρόνων, η διασύνδεση της θρέψης με την γνώση και τις νέες τεχνολογίες, μας δίνουν την δυνατότητα να αυξήσουμε την αποτελεσματικότητα των λιπασμάτων (Nutrient use efficiency) και ταυτόχρονα να παράγουμε ποιοτικότερα αγροτικά προϊόντα. Παρά ταύτα, υπάρχει η ευρεία αντίληψη από τον καταναλωτή για τα λιπάσματα ότι είναι επιζήμια, χωρίς να γνωρίζει τι συνεισφέρουν στην αύξηση της παραγωγής και στην αύξηση της ποιότητας των προϊόντων.

Τα τελευταία χρόνια έχουμε ζήσει σε ένα ευμετάβλητο περιβάλλον (πανδημία, πόλεμος στην Ουκρανία), όπου φάνηκε ξεκάθαρα πόσο σημαντικό είναι να διατηρηθεί η γεωργική παραγωγή στον Ευρωπαϊκό χώρο. Η νέα στρατηγική που θέλει να προωθήσει η ΕΕ (Farm to fork) με στόχο την μείωση των απωλειών θρεπτικών στοιχείων, νομίζω θα έχει αντίθετα αποτελέσματα από την διατήρηση της γεωργικής παραγωγής εντός συνόρων. Θα οδηγήσει σε αύξηση του κόστους παραγωγής, με μείωση αποδόσεων και αύξηση του τελικού κόστους στον καταναλωτή. Ήδη ένα σημαντικό ποσοστό αγροτικών προϊόντων εισάγονται από Τρίτες χώρες και διακινούνται ως Ευρωπαϊκά (με άλλες προδιαγραφές), το οποίο θα ενταθεί λόγω έλλειψης ανταγωνιστικότητάς από τους Ευρωπαίους αγρότες. Με μεγαλύτερες εισαγωγές κυρίως στο Νότιο μέρος της Ευρώπης.

Σίγουρα, η εξέλιξη της τεχνολογίας (ψηφιακά εργαλεία) θα μας δώσει περισσότερα δεδομένα (άμεσα) και γνώση για τα εδάφη μας, καθώς και για την ανάπτυξη των καλλιεργειών (γεωργία ακριβείας). Η περαιτέρω αύξηση της αποτελεσματικότητας του Ν (NUE) και των άλλων θρεπτικών στοιχείων συμβάλουν στην μείωση των απωλειών των θρεπτικών στοιχείων, αλλά ταυτόχρονα στην διατήρηση της παραγωγής αγροτικών προϊόντων. Είναι σημαντικό να διατηρηθεί η ποιότητα των παραγόμενων προϊόντων, αλλά θα πρέπει να σκεφτούμε το κόστος αυτών. Η ζήτηση των βιολογικών προϊόντων από τους καταναλωτές αυξάνεται σταθερά, αλλά παραμένει μια μικρή αγορά (niche). Η διατήρηση της παραγωγής στην Ευρώπη θα πρέπει να αποτελεί βασικό στόχο.

Λίπασμα, μια σωτήρια καινοτομία για την ανθρωπότητα

Κατά τη διάρκεια της εξέλιξης του ανθρώπινου πολιτισμού, αναπτύχθηκαν πολλές καινοτομίες και λύσεις που βοήθησαν την ανθρωπότητα να επιβιώσει και να εξελιχθεί με την πάροδο των αιώνων.

Από ένα προσδόκιμο ζωής στα επίπεδα των 30 – 40 ετών, ειδικά από το ξεκίνημα του 20ου αιώνα υπήρξε μια ραγδαία βελτίωση, φτάνοντας και ξεπερνώντας τα 70 έτη από το 2015 και μετά. Ίσως να έχει δημιουργηθεί το ερώτημα για το ποιες ανακαλύψεις είχαν τη μεγαλύτερη συνεισφορά, σώζοντας τις περισσότερες ανθρώπινες ζωές από τον αφανισμό.

Μήπως η ανακάλυψη των εμβολίων;

Η πράσινη επανάσταση στις αρχές του 2ου μισού του 20ου αιώνα;

Μήπως η ανακάλυψη της χλωρίωσης του νερού το 1919;

Λοιπόν, αξίζει να αναφέρουμε ότι με βάση σχετικό άρθρο του World Economic Forum, οι εξής 5 ανακαλύψεις ξεχωρίζουν αισθητά από τις υπόλοιπες: οι τουαλέτες, οι μεταγγίσεις αίματος, τα εμβόλια, η πράσινη επανάσταση και τα λιπάσματα, κατάφεραν η κάθε μια να σώσουν περισσότερες από 1 δις ανθρώπινες ζωές από την πείνα, τις αρρώστιες ή τις κακουχίες. Αξίζει να σημειωθεί ότι με βάση άλλες αντίστοιχες έρευνες (όπως της Medigo), τα «συνθετικά λιπάσματα» τοποθετούνται μακράν πρώτα με 2,7 δις ψυχές, ακολουθούμενα από τις ομάδες αίματος / μετάγγιση με 1,1 δις. Σε ανθρώπινο επίπεδο, όλοι οι εμπλεκόμενοι με τα λιπάσματα, είτε αγρότες, είτε γεωπόνοι και στελέχη επιχειρήσεων παραγωγής και διανομής λιπασμάτων, θα πρέπει να είναι περήφανοι για τη συμμετοχή τους στη διατροφή της ανθρωπότητας.

**Κυριακίδης Νίκος,
Γενικός Γραμματέας ΣΠΕΛ**

Όμως, επειδή τον τελευταίο καιρό έχει παρατηρηθεί η τάση εμφάνισης «πολέμιων» των λιπασμάτων, μιλώντας ακόμα και για «αντικατάστασή» τους, θα πρέπει να θυμίσουμε τα παραπάνω και τον αγώνα που έδωσε η ανθρωπότητα ενάντια στην πείνα και τον υποσιτισμό, προκλήσεις που δεν εξαλείφθηκαν και (δυστυχώς) είναι επίκαιρες και στο μέλλον, δεδομένων των ακόμα υψηλότερων αναγκών διατροφής του αυξανόμενου παγκόσμιου πληθυσμού.

Η θρέψη των καλλιεργούμενων φυτών είναι κατά κύριο λόγο ανόργανη και με την εστίαση στην έρευνα / γνώση, απαλλαγή από τις εκπομπές άνθρακα, ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και λύσεων, αύξηση της αποδοτικότητας των θρεπτικών στοιχείων (NUE) κλπ., τα λιπάσματα θα μπορέσουν να συνεχίσουν να συνεισφέρουν στην ανθρωπότητα διασφαλίζοντας παράλληλα την προστασία του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων.

Λίπασμα, η Τροφή της Τροφής μας

Ως ιδρυτικό μέλος του ΣΠΕΛ και από τις πρώτες εταιρείες εμπορίας και παραγωγής λιπασμάτων στην Ελλάδα, πέρα από τις κρατικές εταιρείες, όπως η ΒΦΛ και άλλες θα ήθελα να σας ενημερώσω για το πώς ιδρύθηκε ο ΣΠΕΛ και πώς ήταν η εμπορία των ελεύθερων χωρίς κρατική επιδότηση λιπασμάτων.

Στην αρχή της δεκαετίας του '90 που υπήρχε η επιδότηση των λιπασμάτων ακόμη στην αγορά, ήμασταν 4-5 εταιρείες που ασχολούμασταν με την εμπορία κυρίως υδατοδιαλυτών λιπασμάτων (π.χ. 20-20-20, θειικό μαγνήσιο, νιτρικό μαγνήσιο, νιτρικό κάλιο, νιτρικό ασβέστιο, κτλ) και είχαμε να ανταγωνιστούμε την κρατική ΣΥΝΕΛ. Για παράδειγμα, πουλούσαμε 120 δρχ./kg το νιτρικό κάλιο και η ΣΥΝΕΛ πουλούσε 65 δρχ./kg. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να μπορούμε να διαθέσουμε τα προϊόντα μόνο στον ιδιωτικό τομέα (καταστήματα γεωργικών φαρμάκων) με μεγάλο ανταγωνισμό. Γι' αυτό προσπαθήσαμε να βάλουμε νέα προϊόντα, όπως το νιτρικό μαγνήσιο, το MAP, η φωσφορική ουρία, το νιτρικό ασβέστιο, το 20-20-20, κλπ.

Μετά το τέλος της κρατικής επιδότησης, το 1993-1994, ξεκίνησαν πλέον να αναπτύσσονται εταιρείες εμπορίας λιπασμάτων με σκοπό τη διακίνηση των λιπασμάτων που πουλούσε η ΣΥΝΕΛ, κυρίως σε κοκκώδη λιπάσματα.

Επειδή το Υπουργείο Γεωργίας άρχισε να βάζει διάφορες διαδικασίες εμπορίας των λιπασμάτων, συμφωνήσαμε, οι περισσότερες εταιρείες που υπήρχαν, να δημιουργήσουμε τον σύνδεσμο ΣΠΕΛ το 1996, με την ονομασία ΠΑΣΕΠ & ΕΛΙΠ, με σκοπό να υπάρχει ένας φορέας θα επικοινωνεί με το Υπουργείο και όχι κάθε εταιρεία ανεξάρτητα.

**Παντελής Παναγιώτης,
Ταμίας ΣΠΕΛ**

Στο ΣΠΕΛ είχαμε πάρει τον κ. Νεραντζάκη Χρήστο ως υπεύθυνο του γραφείου και τον καθηγητή Αναλογίδη Δημήτριο ως τεχνικό σύμβουλο. Το 2015 ενισχύσαμε το δυναμικό του Συνδέσμου μας, προσλαμβάνοντας την κ. Γιαννακοπούλου Φωτεινή, για να ανταποκριθούμε στις ανάγκες των μελών μας, αλλά και στις νέες προκλήσεις που διαφαίνονταν ότι θα κληθεί να αντιμετωπίσει ο κλάδος μας, αλλά και όλοι όσοι εμπλέκονται στην αγροδιατροφική αλυσίδα. Το 2020, ο κ. Νεραντζάκης Χρήστος αποχώρησε από το ΣΠΕΛ και στο δυναμικό προστέθηκε η κ. Κατσουλιέρη Αγάπη.

Ο σύνδεσμος ιδρύθηκε από λίγες εταιρείες και κάθε χρόνο αυξάνονταν τα μέλη, φθάνοντας σήμερα τα 71 μέλη. Κατά τη δεκαετία του 2000 ξεκινήσαμε να κάνουμε την πρώτη διαδικασία καταμέτρησης των πωλήσεων λιπασμάτων με τη μέθοδο της κάλπης, η οποία ήταν πρωτοποριακή για την εποχή, και έδωσε σε όλες τις εταιρείες στοιχεία για τις ποσότητες και την τάση που υπήρχε στην αγορά. Επίσης, έδωσε και στην ΕΛΣΤΑΤ σημαντικές πληροφορίες για την κατανάλωση λιπασμάτων στην Ελλάδα. Στη συνέχεια η μέθοδος άλλαξε. Πλέον γίνεται με ψηφιακή πλατφόρμα με τις αρχές του black box που δίνει με απόλυτη ακρίβεια και άμεσα τις καταναλώσεις των λιπασμάτων χωρίς κανείς να γνωρίζει τι έχει βάλει κάθε εταιρεία.

Φθάνοντας στην τελευταία επιτυχία, όπου ακολουθώντας την ίδια μέθοδο που ακολουθούσαμε στην καταμέτρηση ανόργανων λιπασμάτων, πραγματοποιήθηκε καταμέτρηση της αγοράς των βιοδιεργετών με συμμετοχή 42 εταιρειών, δίνοντας σαφή ένδειξη για τις πωλήσεις αυτών των προϊόντων.

Είναι γεγονός ότι η συγκέντρωση στατιστικών στοιχείων για την αγορά των βιοδιεργετών είναι ιδιαίτερα σημαντική για το σύνδεσμό μας, αφού καταγράφεται η δυναμική αυτών των προϊόντων από τις εταιρείες- μέλη του ΣΠΕΛ, αλλά και ως στοιχεία αποτελούν ένα ακόμη εργαλείο του ΣΠΕΛ για τη διαμόρφωση των θέσεων του ΣΠΕΛ, απέναντι στα κέντρα λήψης αποφάσεων.

Ο ΣΠΕΛ ως συλλογικό μόρφωμα έχει μια μεγάλη και πρωτοπόρα πορεία όλα αυτά τα χρόνια, ενώνοντας τις εταιρείες που δραστηριοποιούνται στο χώρο των λιπασμάτων και των προϊόντων θρέψης με γνώμονα την ολοκληρωμένη διαχείριση των θρεπτικών στοιχείων στο σύστημα έδαφος-φυτό και την ανάπτυξη της ελληνικής γεωργίας. Δεσμευόμαστε ότι όλοι όσοι εμπλεκόμαστε θα συνεχίσουμε με το ίδιο όραμα, όπως ξεκινήσαμε.

Μήπως να σκεφτούμε και το αύριο;

Η ποιότητα ζωής στις περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες είναι σημείο αναφοράς για όλη την υδρόγειο. Το ίδιο ισχύει βέβαια και για την δημοκρατία και την κοινωνική ευαισθησία κρατών και πολιτών, που όσο και να κριτικάρουμε αυστηρά κάποιες φορές, δύσκολα θα τα συναντήσουμε σε άλλα μέρη της υδρογείου.

Μια έρευνα που έγινε στα μέσα της προηγούμενης δεκαετίας σε χώρες της Β. Ευρώπης έδειξε ότι η κυριότερη ανησυχία των κατοίκων τους ήταν το περιβάλλον και κυρίως ο τρόπος που το περιβάλλον επηρεάζει την υγεία τους. Με άλλα λόγια, οι Ευρωπαίοι, αφού πέρασαν 80 χρόνια ειρήνης, χόρτασαν, ζεστάθηκαν και διασκέδασαν αρκετά, σκέφθηκαν ότι η ζωή είναι πολύτιμη για να την χάσεις νωρίς. Η αύξηση του μέσου όρου ηλικίας, λοιπόν, έγινε ο στόχος των Ευρωπαίων ηγετών – κυρίως του Βορά- και αυτό θα ήταν δύσκολο να μην το δούμε και στις αποφάσεις για την γεωργία. Farm to fork ένα 10ετές σχέδιο για να οδηγήσει τη μετάβαση σε ένα δίκαιο, υγιεινό και φιλικό προς το περιβάλλον σύστημα τροφίμων σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή επιτροπή.

Αλήθεια, σκέφτηκε κανείς αν το σχέδιο είναι βιώσιμο;

Έγινε κάποια μελέτη που πέρα από τις οικολογικές απόψεις θα εξέταζε και τις οικονομικές επιβαρύνσεις του σχεδίου στον Ευρωπαϊκό πολίτη;

Οι μόνες μελέτες που έχουν γίνει η μια από το USDA (το ΥΠΑΤ των ΗΠΑ) και το Πανεπιστήμιο του Wageningen στην Ολλανδία ήταν ιδιαίτερα απαισιόδοξες για την εξέλιξη του ΑΕΠ της Ευρώπης αλλά και της υφηγίου που θα επηρεαστεί ιδιαίτερα από την προβλεπόμενη μείωση παραγωγής αγροτικών προϊόντων και την επακόλουθη αύξηση της τιμής τους ως αποτέλεσμα της πολιτικής F2F. Και οι δύο έρευνες αμφισβητήθηκαν από υποστηρικτές της ΕΕ, παρ' όλα αυτά η αμφιβολία παραμένει.

Η βιομηχανία των λιπασμάτων πολλά χρόνια πριν ευαισθητοποιηθεί η ΕΕ έχει ενεργοποιηθεί στον τομέα της εξέλιξης των προϊόντων θρέψης με κύριο στόχο την βελτίωση της αποτελεσματικότητας (NUE την ονόμασαν στο FTF). Η αντιμετώπιση της νιτρορρύπανσης έχει ξεκινήσει με προγράμματα και νέα εξελιγμένα προϊόντα από τις αρχές του αιώνα. Τα τμήματα R&D των εταιριών θρέψης δουλεύουν εντατικά γιατί αποτελεσματικότητα δεν σημαίνει μόνο λιγότερο λίπασμα στο χωράφι, σημαίνει αύξηση της παραγωγής από την βέλτιστη αξιοποίηση τους προϊόντος.

**Βεβελάκης Γιάννης,
Μέλος ΔΣ ΣΠΕΛ**

Τα παγκόσμια θεμελιώδη δεν έχουν αλλάξει. Μέχρι το 2050 ο παγκόσμιος πληθυσμός θα πλησιάζει τα 10 δις. και οι ανάγκες για τρόφιμα θα αυξάνουν εκθετικά. Υπάρχουν λαοί που τρέφονται με μια κούπα ρύζι και ακόμα κι αυτό είναι αβέβαιο στην καθημερινότητά τους. Αυτό δύσκολα γίνεται πιστευτό σε χώρες που το super market είναι δίπλα στην πόρτα γεμάτο με προϊόντα από όλο τον κόσμο. Γι' αυτό και οι αποφάσεις που μπορεί να οδηγήσουν σε μειώσεις παραγωγής με πρόσχημα την προστασία του περιβάλλοντος παίρνονται εύκολα. Μήπως πρέπει να σκεφτούμε και το αύριο; Μήπως πρέπει η Ευρώπη να αντιληφθεί για μια ακόμη φορά ότι δεν είναι αποκομμένη από τον υπόλοιπο κόσμο και το περιβάλλον είναι ενιαίο για όλους; Όπως επίσης και η πρόσβαση στα τρόφιμα; Μήπως θα έπρεπε να προχωρήσει σε διορθωτικές κινήσεις στο σχέδιο μετά από μια ενδελεχή μελέτη των επιπτώσεων; Μήπως τέλος το πρόσφατο ενεργειακό πάθημα στην Ευρώπη πρέπει να γίνει μάθημα για την γεωργική μας αυτάρκεια;

Τί φέρνει η 4η Βιομηχανική Επανάσταση για τη θρέψη των φυτών;

Μπορεί η Πρώτη Βιομηχανική επανάσταση να ξεκίνησε ανάμεσα στο 1760-1848 όταν η ατμομηχανή επέτρεψε την εκβιομηχάνιση της Βρετανίας αλλά είναι γεγονός ότι είμαστε στην ωρίμανση της 3ης, ή και της 4ης για κάποιους, βιομηχανικής επανάστασης.

Το ταπεινό τρακτέρ ίσως να είναι υπεύθυνο για την απώλεια περισσότερων θέσεων εργασίας από οποιαδήποτε άλλη μηχανή από την αρχή της Ιστορίας ως σήμερα, καθώς περισσότεροι από 70% των ανθρώπων ως τότε ασχολούνταν με την αγροτική παραγωγή, όταν σήμερα λιγότερες από 2% των θέσεων εργασίας αρκούν για να παραχθεί το σύνολο των τροφίμων για ολόκληρη την παγκόσμια κοινωνία των ανθρώπων.

Γάγγου Ήλια,
Μέλος ΔΣ ΣΠΕΛ

Τη 4η Β.Ε. στο δικό μας κλάδο μέχρι στιγμής την έχουμε γνωρίσει ως Έξυπνη γεωργία (smart farming) και έξυπνα λιπάσματα και είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το NUE (nutrient use efficiency) τη μείωση απωλειών των θρεπτικών στοιχείων, την αυτοματοποίηση και τη τεχνητή νοημοσύνη, στην οποία ήδη αρκετοί οργανισμοί επενδύουν για την ανάπτυξη τεχνολογιών, τη συλλογή δεδομένων και την αξιοποίηση αυτών.

Τα εξειδικευμένα λιπάσματα (Specialty Fertilizers) είναι αποτέλεσμα εργαστηρίων R&D των βιομηχανιών λιπασμάτων με καινοτόμες τεχνολογίες. Σε παγκόσμιο επίπεδο, παρατηρείται σημαντική αύξηση της ζήτησης για προϊόντα που μπορούν να παρέχουν όλα τα απαραίτητα θρεπτικά συστατικά για την ανάπτυξη των φυτών, γεγονός που αναμένεται να επιταχύνει την ανάπτυξη της αγοράς. Η υιοθέτηση έξυπνων λιπασμάτων που μπορούν να προωθήσουν αποτελεσματικά την ανάπτυξη των φυτών σε δύσκολες συνθήκες τονίζεται από την παγκόσμια μείωση της καλλιεργήσιμης γης και την αυξανόμενη μόλυνση του εδάφους.

Η αγορά εξειδικευμένων λιπασμάτων αναμένεται να αντιμετωπίσει σημαντικούς περιορισμούς ανάπτυξης λόγω του υψηλού κόστους των λιπασμάτων, συμπεριλαμβανομένων των μικροθρεπτικών λιπασμάτων και των εξατομικευμένων λιπασμάτων. Αυτός ο περιορισμός μπορεί να αρθεί δημιουργώντας εταιριών δημιουργώντας κατ' επέκταση οικονομίες κλίμακας και ενισχύοντας την ευελιξία και την εξατομίκευση. Επιπλέον, η υιοθέτηση τεχνικών γεωργίας ακριβείας και η εισαγωγή τεχνολογιών αιχμής στη γεωργία αναμένεται να προωθήσουν την επέκταση της αγοράς.

Σίγουρα επειδή η επόμενη ημέρα της επανάστασης θα είναι διαφορετική, ας προσπαθήσουμε να προστατέψουμε τις θέσεις μας παραμένοντας ενεργοί και να συμβάλλουμε στη μείωση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στο βαθμό που μπορούμε για εμάς και τα παιδιά μας.

**Να παράγουμε
περισσότερα με
περισσότερη γνώση**

Η στρατηγική από το «Από το αγρόκτημα στο Πιάτο» της ΕΕ έδωσε την αφορμή να ανοίξει μια μεγάλη συζήτηση για τον επανοπροσδιορισμό των συστημάτων παραγωγής τροφίμων από όλους τους κρίκους αγροδιατροφικής αλυσίδας.

Είναι γεγονός ότι στρατηγικές σαν και αυτή επιτυγχάνονται με στενή συνεργασία και δέσμευση όλων των εμπλεκόμενων, δεν επιτυγχάνονται μόνο από έναν κλάδο, ούτε μεμονωμένα.

Η αλλαγή είναι σε ολόκληρο το μοντέλο παραγωγής και ολιστική επανατοποθέτηση των εμπλεκόμενων στην καλλιεργητική διαδικασία.

Ωστόσο οι βασικοί στόχοι της αγροδιατροφικής αλυσίδας, δηλαδή η παραγωγή τροφίμων υψηλής διατροφικής αξίας και η κάλυψη των αναγκών όλου του πληθυσμού σε τροφή δεν είναι διαπραγματεύσιμοι. Και εδώ είναι η μεγάλη πρόκληση: Με ποιόν τρόπο θα αυξήσουμε την ποσότητα και ποιότητα της γεωργικής παραγωγής μειώνοντας το περιβαλλοντικό αποτύπωμα της παραγωγής τροφίμων? Δηλαδή, να παράγουμε περισσότερα με λιγότερα.

Η απάντηση είναι να παράγουμε περισσότερα με περισσότερη γνώση.

Όσον αφορά τον κλάδο των λιπασμάτων είναι γεγονός ότι η θρέψη φυτών σήμερα στηρίζεται στις αρχές της επιστήμης. Όλοι εμείς που εμπλεκόμαστε με την παραγωγή και εμπορία λιπασμάτων έχουμε παρατηρήσει ότι υπάρχουν αλλαγές στον κλάδο μας τα τελευταία χρόνια σε πολλά επίπεδα. Κυριαρχεί η τάση μέσα από τις ενέργειες μας, είτε συλλογικά είτε μεμονωμένα, να γίνεται μια συντονισμένη προσπάθεια να μεταφερθεί η γνώση στο χωράφι, να εφαρμόζονται προϊόντα με τεχνολογίες και καινοτομίες που έχουν ως στόχο τη μείωση των απωλειών και την αύξηση της αποτελεσματικότητας της χρήσης των θρεπτικών στοιχείων.

Αυτό βέβαια που καλούμαστε όλοι να επιτύχουμε δεν είναι να εφαρμόζονται αυτές οι λύσεις πιλοτικά ή από κάποιους αγρότες – πρότυπο, αλλά μαζικά.

**Κουτσούγερας Νίκος
Μέλος ΔΣ ΣΠΕΛ**

Η μεγάλη στροφή στον τρόπο παραγωγής τροφίμων θα πραγματοποιηθεί όταν όλες αυτές οι λύσεις ή/και τα ψηφιακά εργαλεία ή/και τα νέα καινοτόμα προϊόντα λίπανσης θα χρησιμοποιηθούν μαζικά από τους αγρότες. Εδώ είναι το σημείο κλειδί.

Μόνο εάν συνδυαστούν με τις κλασικές γεωργικές πρακτικές, μόνο εάν είναι προσβάσιμα σε όλους τους αγρότες και εάν εξασφαλιστεί η ανταποδοτικότητα μπορούν να εφαρμοστούν σε μεγάλη κλίμακα.

Η γεωργική παραγωγή δεν είναι ένα πείραμα. Στο τέλος της ημέρας ο αγρότης, που καλείται να εφαρμόσει όλες αυτές τις στρατηγικές θέλει η εκμετάλλευσή του να είναι βιώσιμη. Είναι λοιπόν σημαντικό για να μην έχουμε γεωργία και αγρότες δυο ταχυτήτων να υπάρχουν κίνητρα, εκπαίδευση, χρόνος και χρηματοδότηση για την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση του αγροδιατροφικού κλάδου.

“Βιώσιμη γεωργία και κλιματική αλλαγή, μια απλή μετάβαση;

Η γεωργία τα τελευταία χρόνια υφίσταται μετασχηματιστικές εξελίξεις με πρωτοφανή ρυθμό. Κινητήριοις δύναμη αποτελεί η επιτακτική ανάγκη αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών απειλών, ένας στόχος που πλέον συμμερίζονται εκτός από τη διεθνή επιστημονική κοινότητα, η κοινωνία και οι πολιτικοί.

Σε παγκόσμιο επίπεδο λήφθηκαν κρίσιμες αποφάσεις στη Διάσκεψη του ΟΗΕ για την Κλιματική Αλλαγή και στη Σύνοδο Κορυφής των Ηνωμένων Εθνών για τα συστήματα τροφίμων.

Παράλληλα στην Ευρώπη, η υπογραφή της νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής 2023-2027 αποτελεί απόδειξη της προνοϊακής στάσης της Ευρώπης στον επανασχεδιασμό του γεωργικού της τομέα.

Ωστόσο, η ΚΑΠ είναι μόνο μία πτυχή της πολύπλευρης προσέγγισης της Ευρώπης. Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, ένα φιλόδοξο σχέδιο για να καταστεί η Ευρώπη κλιματικά ουδέτερη έως το 2050, εισάγει τη στρατηγική “Farm to Fork”, δίνοντας έμφαση στα δίκαια, υγιεινά και περιβαλλοντικά υπεύθυνα συστήματα τροφίμων.

Η στρατηγική για τη βιοποικιλότητα για το 2030 και η επικείμενη Οδηγία για την Παρακολούθηση και την Ανθεκτικότητα του Εδάφους υπογραμμίζουν τη δέσμευση της Ευρώπης να διασφαλίσει βιώσιμες γεωργικές πρακτικές που δίνουν προτεραιότητα στην ανθρώπινη υγεία και στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής του πλανήτη.

Ο αγροτικός τομέας υποφέρει από την κλιματική αλλαγή αλλά συγχρόνως συμβάλλει σε αυτήν.

Η κοινωνία και η επιστήμη ταλαντεύεται μεταξύ της επιτακτικής ανάγκης λήψης των νέων μέτρων, της διασφάλισης της οικονομικής βιωσιμότητας και της παγκόσμιας επισιτιστικής ασφάλειας. Το ταξίδι προς τη βιώσιμη γεωργία είναι μακρύ και αφορά σε μια συλλογική προσπάθεια:

- Οι αγρότες πρέπει με νέες πρακτικές να συμβάλλουν στην υγεία του εδάφους, να μειώσουν τη χρήση του νερού και να περιορίσουν τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου. Είναι αυτοί που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή του μετασχηματισμού, αλλά δεν μπορούν να επιφέρουν τέτοιες μνημειώδεις αλλαγές από μόνοι τους.
- Όλοι εμείς, τα μέλη του ΣΠΕΛ, μπορούμε να συνεισφέρουμε στην ανάπτυξη της βιώσιμης γεωργίας προσφέροντας αποτελεσματικά προϊόντα, εργαλεία αιχμής και εκπαίδευση στους αγρότες μας, ώστε να μεγιστοποιήσουν την απόδοση των καλλιεργειών τους μειώνοντας παράλληλα τις περιβαλλοντικές τους επιπτώσεις.

Τσουργιαννη Έφη
Μέλος ΔΣ ΣΠΕΛ

- Οι κυβερνητικοί φορείς και τα ερευνητικά ιδρύματα πρέπει το συντομότερο δυνατό να παράσχουν συγκεκριμένο πλαίσιο και χρηματοδότηση για την ανάπτυξη των βιώσιμων γεωργικών πρακτικών.
- Οι καταναλωτές, πρέπει να υποστηρίζουν τα τοπικά τους προϊόντα, να επικοινωνούν με τους αγρότες για να κατανοούν τις προκλήσεις τους.

Καθώς η Ελλάδα βιώνει με τον χειρότερο τρόπο την κλιματική αλλαγή, η ενσωμάτωση ερευνητικών ευρημάτων και βιώσιμων πρακτικών στον κλάδο μας δεν είναι πλέον επιλογή αλλά αναγκαιότητα.

Μαζί, μπορούμε να εκπληρώσουμε τις δεσμεύσεις μας για μια βιώσιμη γεωργία που θα μπορεί συγχρόνως να προσφέρει επισιτιστική ασφάλεια.

Είναι κάτι περισσότερο από μια μετάβαση, είναι μια κολοσσιαία πρόκληση και είναι κοινή μας ευθύνη.

Ένα σακί λίπασμα...

Τον μήνα Ιούνιο δημοσιεύτηκε το ΦΕΚ που αφορά τα «Προγράμματα για το κλίμα, το περιβάλλον και την καλή διαβίωση των ζώων». Το ΦΕΚ αυτό ορίζει το θεσμικό πλαίσιο δόμησης των ενισχύσεων της καλλιέργειας και η κατεύθυνσή του είναι συγκεκριμένη και ξεκάθαρη: Πράσινη Γεωργία. Πρόκειται για μια αναμενόμενη εξέλιξη η οποία αποτελεί τη μετουσίωση της στρατηγικής Farm to Fork σε πραγματική πολιτική.

Μέσω των διατάξεων του ΦΕΚ είναι εύκολο να διακρίνουμε τις αλλαγές τόσο στη φιλοσοφία όσο και στον τρόπο εφαρμογής των επιδοτήσεων. Οι παραγωγοί πλέον θα υποχρεούνται να χρησιμοποιούν τόσο ψηφιακές εφαρμογές διαχείρισης εισροών και παρακολούθησης περιβαλλοντικών δεδομένων, όσο και σχέδιο περιβαλλοντικής διαχείρισης. Πίσω από την εμφανή κατεύθυνση προς μια γεωργική παραγωγή με σεβασμό στους περιβαλλοντικούς πόρους κρύβεται και μια σημαντική λεπτομέρεια, το μέγεθος της γεωργικής εκμετάλλευσης.

Η λεκάνη της Νοτιοανατολικής Μεσογείου είναι μια από τις πιο ώριμες και κατακερματισμένες αγροτικές περιοχές παγκοσμίως.

Για λόγους ιστορικούς κυρίως οι κλήροι είναι μικροί και διεσπαρμένοι.

Δυστυχώς, τα σύγχρονα μοντέλα καλλιέργειας κινούνται προς την ακριβώς αντίθετη κατεύθυνση. Η γεωργία σήμερα περισσότερο από ποτέ είναι μια βιομηχανία παγίων και κεφαλαίου, ειδικά στις αροτραίες καλλιέργειες.

Η χρήση ψηφιακών εφαρμογών, γεωργίας ακριβείας, αεροψεκασμού με drones απαιτούν μεγάλα μεγέθη παραγωγών. Ακόμα και ο τρόπος που πρέπει να δομήσει ο παραγωγός την επιδότηση μέσα από επιλογή πυλώνων απαιτεί ενασχόληση και γνώση, τα οποία συνήθως συναντώνται σε μεγάλες εκμεταλλεύσεις.

Δεν είναι απίθανο σε σύντομο χρονικό διάστημα να δούμε συσσώρευση γης σε λιγότερους παραγωγούς, κυρίως με τη μορφή της ενοικίασης. Η πραγματικότητα είναι πως μπορούμε να παρατηρήσουμε αυτή την τάση εδώ και μια πενταετία.

Ωραιόπουλος Κωνσταντίνος
Μέλος ΔΣ ΣΠΕΛ

Μέσω των πολιτικών αυτών το μόνο που μπορούμε να προβλέψουμε είναι η επιτάχυνση της διαδικασίας.

Το νέο κανονιστικό πλαίσιο λιπασμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε συνδυασμό με το νέο τρόπο επιδοτήσεων, ανοίγουν πολλές ενδιαφέρουσες δυνατότητες στη Βιομηχανία Λιπασμάτων. Νέες τεχνολογίες και νέες πρακτικές φέρνουν μια πραγματική επανάσταση στη θρέψη φυτών.

Δουλειά μας σαν Σύνδεσμος και εταιρείες μέλη είναι να αναδείξουμε τις σωστές γεωργικές πρακτικές και τα πλεονεκτήματα κάθε τεχνολογίας, ώστε να μετατρέψουμε την επιστήμη μας από το «ένα σακί λίπασμα» στο «ολοκληρωμένη θρέψη φυτών».